

Mottagare
Regionstyrelsen

Investeringsram 2027–2029

Förslag till beslut i regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Regionstyrelsen beslutar att investeringsramen 2027–2029 ska uppgå till 550 miljoner kronor per år.

Sammanfattning

I de nya riktlinjerna för regiongemensam beredning och prioritering av investeringar som beslutades av regionfullmäktige 2025-02-17 fastställdes att regionfullmäktige årligen ska besluta om en investeringsram för kommande år.

Region Gotlands investeringsram omfattar investeringar i all verksamhet, det vill säga både skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet. I beloppet ingår alla investeringar, både nyinvesteringar, reinvesteringar och investeringar för exploatering. I samband med slutliga budgetbeslutet kan regionfullmäktige besluta om annan summa för de totala investeringarna. Men investeringsramen är styrande för nämndernas budgetprocess samt för investeringsrådets arbete inför budgetbeslutet.

Nivån på investeringsramen utgår från aktuell finansiell situation.

Region Gotlands låneskuld har legat relativt stabilt under flera år trots en relativt stor investeringsvolym. Bra resultatnivåer och en god likviditet under åren 2020–2022 gjorde att låneskulden kunde amorteras. Under 2024 och fram till september 2025 har nya lån på sammanlagt 510 miljoner kronor tagits upp. Det innebär att låneskulden mer än fördubblats på två år och nu är 886 miljoner kronor. Höga investeringsutgifter i kombination med låga resultat är förklaringen. Låneskuldens andel av skatteintäkter och bidrag ligger nu nära den beslutade övre gränsen samtidigt som de budgeterade resultatnivåerna framåt är låga.

Utifrån dessa nyckeltal behöver därför investeringsutgifterna begränsas eller resultatet höjas. I ett scenario där investerings- och exploateringsutgifterna blir max 550 miljoner kronor per år och årets resultat minst 100 miljoner kronor, kan låneskulden hållas på en nivå som balanserar runt målet på 15 % av skatteintäkter och bidrag.

Om investeringsutgifterna blir 750 miljoner kronor och resultatet 100 miljoner kronor så kommer låneskulden att öka för mycket och redan 2026 överstiga nivån på 15 % av skatteintäkter och bidrag. 2028 är låneskulden i ett sådant

scenario uppe i 23 % av skatteintäkter och bidrag vilket motsvarar 1,8 miljarder kronor.

Utifrån de finansiella målen samt aktuell ekonomisk situation föreslår regionstyrelseförvaltningen att investeringsramen sätts till 550 miljoner kronor per år under perioden 2027–2029. Det innebär att kraftiga prioriteringar behöver göras då flera stora projekt planeras den närmaste femårsperioden.

Ärendebeskrivning

Nivån på Region Gotlands investeringsram utgår från den aktuella finansiella situationen och de beslutade långsiktiga finansiella målen.

Styrande dokument är riktlinjer för god ekonomisk hushållning, riktlinjer för regiongemensam beredning och prioritering av investeringar, årsredovisning och delårsrapport.

Investeringsutgifter finansieras genom det egna kassaflödet som består av årets resultat, avskrivningar, förändring av avsättningar och eventuell extern finansiering genom lån. Ett annat sätt att finansiera investeringar på är genom att sälja tillgångar till exempel fastigheter

Investeringar i den skattefinansierade verksamheten ska, enligt målsättningen, finansieras genom det egna kassaflödet. Investeringar i de verksamheter som är helt avgifts- och taxefinansierade kan finansieras med lån. Även strategiska investeringar kan i vissa fall lånefinansieras. Principen för finansiering av exploateringar är att det över tid ska generera ett överskott som ska bidra till finansieringen av de nyinvesteringar som blir följden av ett nytt område.

De finansiella målen är utformade så att det ska finnas tillräckliga marginaler för att finansiera både den löpande verksamheten och investeringar, målen beslutades av regionfullmäktige hösten 2023 och gäller i 10 år.

Finansiella mål

- 1. Årets resultat uppgår till minst 2 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag**

Målet gäller för varje enskilt räkenskapsår och ska säkerställa att det finns marginaler för att hantera oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar samt att skapa ett kassaflöde för finansiering av investeringar.

Ett budgeterat resultat på minst två procent är en förutsättning för att kunna finansiera investeringarna i den skattefinansierade verksamheten med egna medel.

Måluppfyllelsen mäts för varje enskilt räkenskapsår.

- 2. Självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet uppgår till minst 100 procent**

Det finansiella målet syftar till att den del av verksamheten som finansieras av skattemedel inte ska belastas av externa räntekostnader och att behovet av upplåning ska minimeras.

Självfinansieringsgraden mäts genom att kassaflödet från den löpande verksamheten sätts i relation till årets investeringar i den skattefinansierade verksamheten. Kassaflödet består i huvudsak av årets resultat plus avskrivningar och förändring av avsättningar men även andra likvidpåverkande poster tas med.

Ett värde under 100 % innebär att regionen måste finansiera en del av investeringarna genom att ta i anspråk tidigare intjänade likvida medel eller via en ökning av skulderna.

Investeringsutgifterna kan variera mellan åren beroende på storleken av investeringsprojekt som genomförs. Om till exempel en ny skola eller ett äldreboende byggs så blir investeringsutgifterna väsentligt högre ett sådant år.

Måluppfyllelsen mäts som ett genomsnitt för en rullande femårsperiod (år $x-2$, $x-1$, x , $x+1$ och $x+2$ där x är innevarande år).

3. Låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syfte med nyckeltalet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna men syftet är även att begränsa risker förknippade med upplåning såsom ränterisk.

Måluppfyllelsen mäts som ett genomsnitt för en rullande femårsperiod (år $x-2$, $x-1$, x , $x+1$ och $x+2$ där x är innevarande år).

4. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska stärkas

Soliditet mäter den finansiella styrkan genom att relatera eget kapital minus pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen med den totala balansomslutningen. Nyckeltalet visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Genom att analysera soliditetens utveckling ges en bild av hur den ekonomiska ställningen utvecklas över tid. Syftet med soliditetsnyckeltalet är att beskriva regionens långsiktiga betalningsförmåga. En stärkt soliditet innebär att den ekonomiska ställningen har förbättrats och ger regionen en större handlingsfrihet framåt.

Måluppfyllelsen mäts för varje enskilt räkenskapsår.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att investeringsramen bör sättas till 550 miljoner kronor per år. Motivet är att låneskulden annars kommer att överstiga det finansiella målet om storleken på låneskulden samt självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-09-30

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Marlene Bernfalk Karlsson
tf Ekonomidirektör

Skickas till

Samtliga nämnder